


Зарубіжний досвід
здійснення приватної
детективної діяльності

- ▶ Діяльність приватного детектива нерозривно пов'язана зі збором, обробкою великої кількості різноманітної інформації, що стосується об'єкта його спостереження.
- ▶ Мета діяльності приватного —> детектива сприяння безпеці функціонування підприємства замовника, допомога керівництву та уповноваженим працівникам у зборі інформації про особу (організацію), перевірка даних, наданих можливими партнерами, встановлення та підтвердження факту правопорушення.
- ▶ Безумовно, дана діяльність має відбуватися виключно в рамках чинних законів, не допускаючи порушення прав і свобод людини.



- 
- ▶ Особливої гостроти проблема співвідношення державних та громадських інтересів у сфері провадження негласного контролю за інформаційними ресурсами набула у США та Європейському Союзі.
 - ▶ Зокрема, у Великобританії та Сполучених Штатах діють законодавчі обмеження для використання відеоспостереження на виробництві. Натомість, в Австрії, Німеччині, Норвегії та Швеції роботодавець зобов'язаний дійти згоди в цих питаннях з працівниками.
 - ▶ Зважаючи на вищезазначені чинники, а також враховуючи той факт, що у більшості європейських держав детективні агентства діють уже дуже давно, не дивно, що їх діяльність є добре врегульованою і дуже контрольованою.

Великобританія

У Великобританії ніхто не може просто відкрити бізнес і стати приватним детективом, адже для цього необхідно здавати іспити на профпридатність та отримувати ліцензію. Належність чи членство у відповідній асоціації, такій, наприклад, як Асоціація Британських детективів, гарантує, що людина володіє достатнім досвідом у цій сфері.



- ▶ Стати членом Асоціації Британських детективів можна при наданні рекомендацій з держустанов (поліції, кримінального чи міжнародного розшуку) і наявності юридичної освіти.
- ▶ Крім цього, враховується кількість розкритих справ, здатність кандидата логічно мислити, витримувати стресові ситуації. Така перевірка мало чим відрізняється від перевірки під час працевлаштування у державні правоохоронні органи.
- ▶ Цей процес дає гарантію, що члени Асоціації Британських детективів діють професійно і в рамках закону.
- ▶ Такий суворий підхід є виправданим, адже у Великобританії приватні детективи можуть самостійно проводити кримінальні розслідування, затримувати злочинців і передавати матеріали до суду.
- ▶ Водночас, незважаючи на серйозність контролю, близько 10 000 приватних детективів у Великобританії діють без ліцензії. Особи, що не володіють необхідним рівнем навиків і профільною освітою, часто вводять в оману клієнтів, дискредитуючи діяльність приватного детектива.



Німеччина

Діяльність приватних детективів у Німеччині характеризується комерціалізованою спрямованістю.

Приватне детективне бюро у ФРН повинне бути зареєстроване як установа, що займається підприємницькою діяльністю. Бюро має виконувати всі закони і постанови, що стосуються подібних установ у даній землі Німеччини.



- ▶ На відміну від деяких інших країн, засновник не повинен володіти професійною підготовкою, натомість є вимоги щодо наявності мінімального капіталу.
- ▶ Згідно з Федеральним законом про приватні підприємства, для відкриття приватної детективної служби потрібен спеціальний дозвіл органів місцевої влади, в тому числі на укладання контрактів із замовником: відомством, підприємством, приватною фірмою.
- ▶ У такому дозволі може бути відмовлено у разі, якщо приватна структура не в змозі забезпечити необхідний рівень безпеки роботи або не має для цього достатніх фінансових, технічних чи інших можливостей



США



Отримання ліцензії на заняття приватним розшуком у США – справа досить складна і тривала.

Крім того, ліцензія діє тільки в межах одного штату, тому великі детективні агентства реєструються одночасно в декількох штатах США.



The AMERICAN DETECTIVE

- ▶ У США права і можливості приватного детектива безпосередньо пов'язані з його класом.
- ▶ Приватним детективам присвоюються класи А або С (клас В присвоюється охоронцям).
- ▶ Детективи класу А можуть займатися виключно збиранням інформації.
- ▶ Клас С дає право носіння зброї, проведення розслідування і надання охоронних послуг.
- ▶ Детективам обох класів дозволено затримувати осіб, запідозрених у скоєнні злочину, і передавати їх у поліцію, але заборонено проводити обшуки й арешти.



Білорусь

У Республіці Білорусь приватна детективна діяльність з'явилась після розпаду Радянського Союзу. Детективам видавали відповідні дозволи, і вони активно працювали. Але вже у 1998 році їх діяльність було припинено, на підставі Декрету Президента «Про заходи щодо вдосконалення охоронної діяльності в Республіці Білорусь». Разом з охоронною діяльністю зазначеним указом була ліквідована і приватно розшукова.

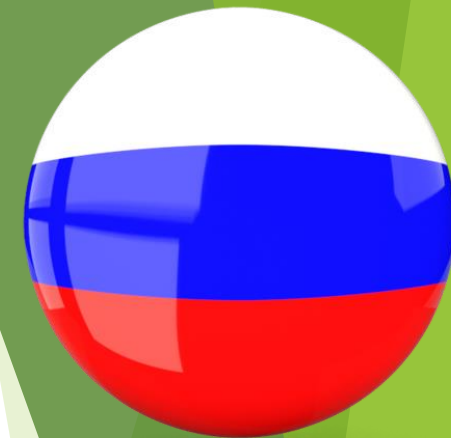


- ▶ На сьогодні де-юре приватної детективної діяльності в Республіці Білорусь не існує, але де-факто білоруських приватних детективів можна легко знайти в мережі Internet.
- ▶ Варто зазначати, що близько 50% рекламних оголошень подається студентами і молодими фахівцями, які розглядають приватний розшук як захоплення або можливість легкого додаткового заробітку, що можна отримати, використовуючи свої зв'язки в міліції та навички роботи з інформацією з відкритих джерел.
- ▶ Іншу половину складають колишні співробітники міліції та інших правоохоронних структур. Найчастіше вони поєднують приватний розшук з роботою в комерційних структурах (юристи, співробітники СБ, охоронці) або з різними видами діяльності в якості підприємця.
- ▶ Важливим є наявність у таких детективів відповідної освіти та досвіду роботи. При цьому вони не тримають офіс, виходять на зв'язок по електронній пошті, через Skype, рідше - по мобільному телефону.



Росія

У Російській Федерації видача ліцензій на приватну розшукову діяльність на певній території країни проводиться відповідним органом внутрішніх справ у межах його компетенції. Органи внутрішніх справ мають право встановлювати достовірність наданих претендентом відомостей, у тому числі шляхом проведення співбесіди з громадянином, який претендує на отримання ліцензії.



Існує ряд обмежень щодо видачі ліцензії:

- ▶ вікове обмеження (21 рік);
- ▶ наявність звинувачення у скоєнні злочину чи судимості;
- ▶ перебування на обліку в закладах охорони здоров'я з приводу психічних розладів та наркотичних залежностей та інші.



У РФ існує ряд обмежень, які накладаються на приватну детективну діяльність, забороняється:

- ▶ приховувати від правоохоронних органів відомості про підготовку до вчинення або вже вчинені злочини;
- ▶ видавати себе за співробітника правоохоронних органів;
- ▶ здійснювати аудіо-, відео-, кіно-, фотозйомку у службових чи інших приміщеннях без згоди відповідних посадових або приватних осіб;
- ▶ вчиняти дії, які ставлять під загрозу життя, здоров'я, честь гідність і майно громадян;
- ▶ фальсифікувати матеріали або вводити в оману клієнта;
- ▶ розголошувати зібрану інформацію, використовувати її в будь-яких цілях всупереч інтересам свого клієнта або в інтересах третіх осіб;
- ▶ передавати свою ліцензію для використання її третіми особами.

З огляду на вивчений досвід деяких держав та підвищення рівня правової культури та безпеки в суспільстві, можна зазначити, що необхідними умовами ефективного функціонування та розвитку приватної детективної діяльності є:

- ▶ Прийняття відповідного законодавства, яке б не тільки легалізувало приватну детективну діяльність, але й окреслювало сферу її застосування, тенденції та стратегію розвитку. Досвід Великобританії, США, ФРН демонструє високу ефективність приватної детективної діяльності, яка має відповідну законодавчу базу, натомість досвід Республіки Білорусь є свідченням того, наскільки неефективною, фрагментарною і навіть кримінальною може бути приватна детективна діяльність, яка ведеться підпільно, за відсутності належного правового регулювання.
- ▶ Забезпечення найширшої взаємодії правоохоронних органів з приватними детективними структурами, як це відбувається в більшості розвинених країн. Особливо в нагоді може стати досвід ФРН щодо активної взаємодії приватних детективів і спецслужб.
- ▶ Вжиття дієвих заходів щодо формування у населення довіри до офіційно зареєстрованих приватних детективних агентств. Варто врахувати негативний досвід Великобританії, де, незважаючи на наявність традиції, високих критеріїв та вимог Асоціації Британських детективів, внаслідок діяльності осіб, що не мають відповідних повноважень, навиків, освіти та не входять до лав Асоціації, ставлення населення до приватної детективної діяльності в цілому дуже скептичне.

Висновки:

- ▶ Іноземний та міжнародний досвід у сфері детективної діяльності, з огляду на новизну цієї діяльності для України, є дуже цінним і потребує свого дослідження та врахування всіх позитивних і негативних складових, при впровадженні його елементів у вітчизняних реаліях.
- ▶ Приватні детективні агентства в різних державах відіграють різну роль. У деяких вони існують поза законом, фактично порушуючи його, у своїй спробі надавати відповідні послуги населенню, в інших - ефективно доповнюють діяльність правоохоронних органів та відіграють роль важливої складової системи державної безпеки.

